

Ju längre det led, desto högre gick böljegången, desto häftigare och bittrare blev den inbördes striden i Sverige. Den nådde sin höjdpunkt i det andra årtiondet av det sextonde århundradet. I breschen mot de maktlystna Sturarna, representerade av den nye riksföreståndaren Sten Svantesson, hade då trätt den lika maktlystne, nyvalde ärkebiskopen Gustaf Trolle. Han hissade samma skylt som hans fäder hissade före honom. Han räckte som de handen över gränsen.

I själva verket hade Sten Sture haft att strida på två fronter, en utländsk och en inländsk. Och för honom har striden varit inte minst hård på den inländska, där i första hand kyrkans män av unionsvänlig, halft internationell stöping samlade sig kring ärkebiskopen. På denna front har riksföreståndaren omsider och till synes segrat. Han tvang Gustaf Trolle att ge sig fången och resignera, lät jämna hans borg Stäket med jorden och fick ett riksmöte i Stockholm att taga ansvaret. Ansvaret togs i ett beseglat »sammansvärjelsebrev», utfärdat den 23 november 1517. Men ärkebiskopen och hans parti överlevde katastrofen. De uppehöll kontakten med Christiern II. Och denne har förstått, då de världsliga vapnen föll Gustaf Trolle ur händerna, att i fallet och förvirringen med hans hjälp smida ett nytt, ett andligt.

Laterankonciliet 1514 hade fastställt en serie bestämmelser om våld mot kyrkan och dess personer. De var alla tillämpliga på dem som förgripit sig på ärkebiskop Gustaf Trolle och hans kyrka. Redan 1517 har ärkebiskopen av Lund såsom Sveriges primas och påvens legat med stöd i dem kungjort bannlysningen över våldsverkarna. Om denna bannlysning beaktats i Sverige, är okänt. Men två år senare möttes Christiern II:s och Gustaf Trolles emissarier i Rom. De utnyttjade det föreliggande läget. De fick påven att taga ett initiativ. Påven bemyndigade ärkebiskopen av Lund och biskopen av Roskilde att med alla medel, som stod till buds, tvinga Sten Sture och hans anhängare att sätta Gustaf Trolle på fri fot, återuppbygga Stäket och ersätta den skada, kyrkan och ärkebiskopen lidit. Det förutsågs, att de svenske